

برگزاری جلسه معرفی آیین نامه ی گرنت و دستورالعمل شورای اخلاق در پژوهش

جلسه معرفی آیین نامه ی گرنت و دستورالعمل شورای اخلاق در پژوهش ساعت ۱-۱۱ صبح روز دوشنبه مورخ ۹۴/۲/۲۸ در محل سالن اجتماعات ساختمان شماره ۲ دانشگاه علوم پزشکی سبزواری با حضور معاون و مدیران حوزه تحقیقات و فناوری و جمعی از اعضای محترم هیات علمی دانشگاه برگزار شد. در این جلسه جناب آقای دکتر موسوی جراحی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و عضو سابق کمیته ی کشوری اخلاق در پژوهش نیز به عنوان مهمان ویژه حضور داشتند.

در ابتدای جلسه جناب آقای دکتر محمدزاده (معاون تحقیقات و فناوری و دبیر کمیته اخلاق دانشگاه) ضمن خوشامدگویی به اعضای محترم هیات علمی، در ارتباط با موضوعات مورد هدف جلسه ایراد سخن نمودند. در ادامه جناب آقای محسن کوشان متخصص اخلاق در کمیته اخلاق دانشگاه، خلاصه ای از اهم مطالب بیان شده در همایش سراسری کمیته‌های اخلاق در پژوهش کشور را ارائه نمودند که خلاصه ی مطالب بیان شده به شرح ذیل بود:

- کمیته اخلاق موظف می باشد در تمامی موارد یک طرح تحقیقاتی (اعم از رعایت اصول کیفی و متدولوژی) و مراحل اجرای آن نظارت کند. لذا رعایت اصول اخلاق در پژوهش ها بویژه در مطالعات کارآزمایی بالینی و نشر آثار آنها بسیار حائز اهمیت بوده و بر عهده ی پژوهشگران می باشد و عدم توجه به رعایت این اصول تخلف پژوهشی محسوب شده و پیگرد قانونی دارد.
- در ارتباط با مطالعات کارآزمایی بالینی با توجه به اینکه فرد آزمودنی حق دارد از روند و نتایج مطالعه آگاه شود، لازم می باشد که پژوهشگران در رضایت نامه ی اخلاقی پژوهش ذکر کنند که مطالعه در چه سایتی ثبت شده است و چه چیزی را مورد بررسی قرار می دهد تا افراد شرکت کننده به راحتی بتوانند از طریق سایت معرفی شده روند و نتایج مطالعه را پیگیری نمایند.
- رعایت اصول چهارگانه اخلاق در پژوهش ها:

۱- اصل خودمختاری و احترام آزمودنی: کسب رضایت آگاهانه از آزمودنی ها، در صورتی که آزمودنی ذکر نماید که از هدف مطالعه و اجرای آن بی اطلاع است می توان طرح را متوقف نمود (البته این مورد برای مطالعاتی که آگاهی آزمودنی موجب خلل در مطالعه می شود با نظر و تایید کمیته اخلاق بلامانع

است). در ارتباط با مطالعات دارویی: پژوهشگر موظف است عوارض داروها و منفعت دارو را به آزمودنی اطلاع دهد.

۳- اصل سود و اصل زیان مطالعه: ارزیابی سود و زیان مطالعه بخصوص در مطالعات مداخله ای و کارآزمایی های بالینی باید بطور کامل در پروپوزال طرح ذکر شود و در صورتی که سود مطالعه بیشتر از زیان آن باشد قابل اجرا است.

۴- اصل رازداری و عدالت: پژوهشگر موظف است به آزمودنی اطمینان دهد که وی به هیچ وجه شناخته نمی شود و اطلاعات خصوصی وی منتشر نمی شود.

در ارتباط آزمایش با حیوانات نیز پژوهشگران موظف می باشند به سه اصل: جانشین سازی (استفاده از مدل های رایانه ای در صورت امکان)، کاهش (حداقل نمونه) و شرایط مطلوب آزمایشگاهی (حداقل آزار و اذیت حیوانات) توجه کنند.

در ادامه ی جلسه جناب آقای دکتر محمدزاده بخش نامه های تخلفات پژوهشی و ۳۱ بند مرتبط با اصول اخلاقی کار با آزمودنی های انسانی را قرائت نمودند و در ارتباط با دوره ی آنلاین آموزش اخلاق دانشگاه علوم پزشکی تهران توضیحاتی را ارائه نمودند. همچنین در ادامه بیان کردند که در خرداد ماه سال جاری کارگاه اخلاق با حضور یکی از مدرسین اخلاق در پژوهش دانشگاه شهید بهشتی برگزار خواهد شد که الویت شرکت در این کارگاه با اعضای هیات علمی عضو کمیته اخلاق و شوراها و در صورت امکان اعضای علاقه مند خواهد بود. سپس در ارتباط با موارد مطرح شده با اعضای هیات علمی به پرسش و پاسخ پرداختند.

جناب آقای دکتر موسوی جراحی (عضو سابق کمیته ی کشوری اخلاق در پژوهش) نیز بیان نمودند که: یکی از وظایف اصلی کمیته ی اخلاق حفاظت از نمونه های انسانی است و در ارتباط با این وظیفه می تواند بر اصول علمی و متدولوژی مطالعات نیز نظارت نماید؛ اینکه روند بررسی طرح ها در کمیته اخلاق چگونه باشد در حوزه ی اختیارات مدیریت هر دانشگاه است و بهتر است که بین شوراها ی پژوهشی و کمیته اخلاق و زیر مجموعه های آن تعامل خوبی برقرار باشد تا نتایج بهتر و سریعتری حاصل گردد.

جناب آقای رحیم اکرمی مدیر محترم پژوهش دانشگاه نیز ضمن تاکید بر توانمند سازی محققان در حیطه های مختلف و تاکید بر مشارکت همکاران در شناسایی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت خدمات پژوهشی و پژوهشگران دانشگاه، آیین نامه ی گزنت پژوهشی دانشگاه را قرائت نمودند و سپس در این زمینه به پرسش و پاسخ با اعضای هیات علمی پرداختند.